

מכתבי הרבנים שנזכרו בהערות

לפרק ב מו"ה מג

מכתב הרה"ג ר' שמואל שפירא זצ"ל

ב"ה אסרו חג דשבועות תשל"א ירושלים עיה"ק ת"ו.
לכבוד הרה"ג ר' שריה דבליצקי שליט"א שוכט"ס.
קבלתי גלוייתו אודות שאלתו מתי אומרים הקרובין בפורים המשולש.
הדבר פשוט שאומרים ביום ששי.
הדו"ש"ת בכבוד רב שמואל שפירא

מכתב הרב הגאון ר' שלום הלוי אייזן שליט"א

שלום הלוי אייזן

רב ומו"צ בעיה"ק ירושלים תובב"א
ב"ה ירושלים כ"ב אייר ל"ז למבנ"י תשל"א.
למעכ"ת ידידי הגר"ש דבליצקי שליט"א.
אחרי מבוא השלום למע"כ הדר"ג שליט"א באה"ר כמשפט!
על דבר שאלתו בענין קרוב"ץ לפורים המשולש מתי אומרים זאת ביום
השישי או ביום השבת, שאלתי איזה זקנים וכולם אמרו לי שרוב
הציבור בכלל לא אומרים הקרוב"ץ, והמתי מספר שאומרים, אומרים
זאת ביום השישי מתי שקוראים המגילה לפרסם הנס, ואין שום חשש
הפסק, מפני שהוא פרסום הנס אעפ"י שאין אומרים על הנסים.
בידידות אמת וביקרא דאורייתא, המתאבק בעפר רגלי חכמים.
שלום הלוי אייזן
נתאחר התשובה עד שמצאתי את תשובת הזקנים.

לפרק ב מו"ה מד

ישעכר דוב גאלדשמיין

רב ד"חוג חתם סופר" וראש ישיבת "כולל שומרי החומות"
 פציה"ק ירושלים ת"ו

ב"ה, ירושלים ת"ו ז' סיון א"ח דשבעות תשל"ג לפ"ק.

שוכט"ס לכ' הרה"ג מהור"ר שר' דבליצקי נ"י

קבלתי מכתבו הקצר בשעתו, ולא הספיקה לי הזמן להשיב תיכף, ואתו הסליחה. ע"ד שאלתו באמירת קרובין בפורים המשולש, הנה לא ידוע לי ואיני זוכר איך נהגו בשנות תש"י ותש"ד ולא אוכל להעיד על המנהג, ומפקפק אני אם אפשר לקבוע מנהג ע"פ עדות המעידים שנהגו לומר, כי מנהג כזה א"א לקבוע להבא על סמך כזה שכבר כתב הרמ"א בחו"מ סי' של"א שאינו קרוי מנהג אלא דבר הנעשה הרבה פעמים אבל בשביל פעם א' או ב' אינו קרוי מנהג, ולפני שנת תש"י ודאי עדיין לא הוקבע המנהג, כי בשנת תר"צ השנה שחל בה פורים דמוקפין בשבת, עדיין לא היו פה יוצאי מדינתנו שנהגו באמירת קרובין ולא הוקבע שום מנהג, והפרושים אין אומרים שום קרובין. גם בשבת אין שום מקום לאמרו שהרי הפיוט הזה נוסד על תפילת שמונה עשרה שאינו אלא בימות החול ולא עדיף הפיוט הזה מתפלת אבינו מלכנו שלא נאמר בשבת שחל ר"ה מטעם זה, יעויין מג"א סי' תקפד סק"ג בשם הלבוש. ואודות לקבוע המנהג מכאן ולהבא, גם דעתי העניה נוטה שלא לאמרו שהרי יום זה אינו פורים למוקפין ועיין בברכי יוסף סי' תרפח אות יג שהביא ממהר"ם ד' לונזאנו שלא לומר סדר קדושה בליל קריאת המגילה בירושלים כשקוראים בי"ד מהאי טעמא, ונהי דכמדומה שאין המנהג כדבריו, מ"מ בזה שיש חשש הפסקה בודאי שב ואל תעשה עדיף, ועוד דכל עיקר פיוט זה לא נוסד על יום זה שאינו רק בא"י,

ואף שיש לפקפק על זה דגם על יום ט"ו לא נוסד שאינו אלא בירושלים, מ"מ ישנם עוד ערים מוקפות וכוונת הפייטן או מתקני המנהג היה גם על זה וכמבואר בס' תרצג במג"א סק"א שאמירת על הנסים ביום ט"ו דינו כמזכיר מאורע בתפילה שלא בזמנה המבואר בס' קח, ומסתבר דיום ט"ו לפרזים אינו פחות פורים להם מיום י"ד למוקפין, ושניהם אינם אסורים בהספד ותענית אלא מחמת ימים הכתובים במגילת תענית יעויין מגילה ה' ע"ב, ואיך נפסיק לכתחילה בפיוט שחיובו פחות הרבה מאמירת על הנסים, אפילו במקום שנהגו לומר קרובץ. ולאמרו אחר התפילה, כמדומה שאין לחדש דבר כזה, ובעירי ק"ק פ"ב בבית מדרשו של הח"ס היו אומרים כל הפיוטים רק אחר התפילה מלבד הפיוטים למוסף של פ' שקלים ופ' החודש שאמרוהו באמצע התפילה, שמעתי הטעם מפני שסיומי החרוזים הם מעין החתימה כפי הדין שצריך לסיים סמוך לחתימה מעין החתימה ואין טעם לאמרו אלא בתוך הברכה, ויש לי לפקפק קצת על טעם זה כי גם בשחרית יש סיום כזה באבות ובגבורות, ואולי מאחר שהפיוט ארוך ואינו אלא לסיים אינו בולט כל כך, ומ"מ לפי טעם זה אין לומר גם פיוט של פורים אחר התפילה, ולכן אין לענ"ד לומר הפיוט כלל בציבור, זולת ביחידות על שולחנו כזמר ושיר בעלמא ולא דרך תפילה.

ואסיים בברכה מוקירו ומכבדו

יששכר דוב גאלדשמיין

(ושוב נדפס בספרו אהל יששכר סי' נב וע"ש עוד בס' נג).